

A Gyulai Erkel Ferenc Múzeum kiadványai

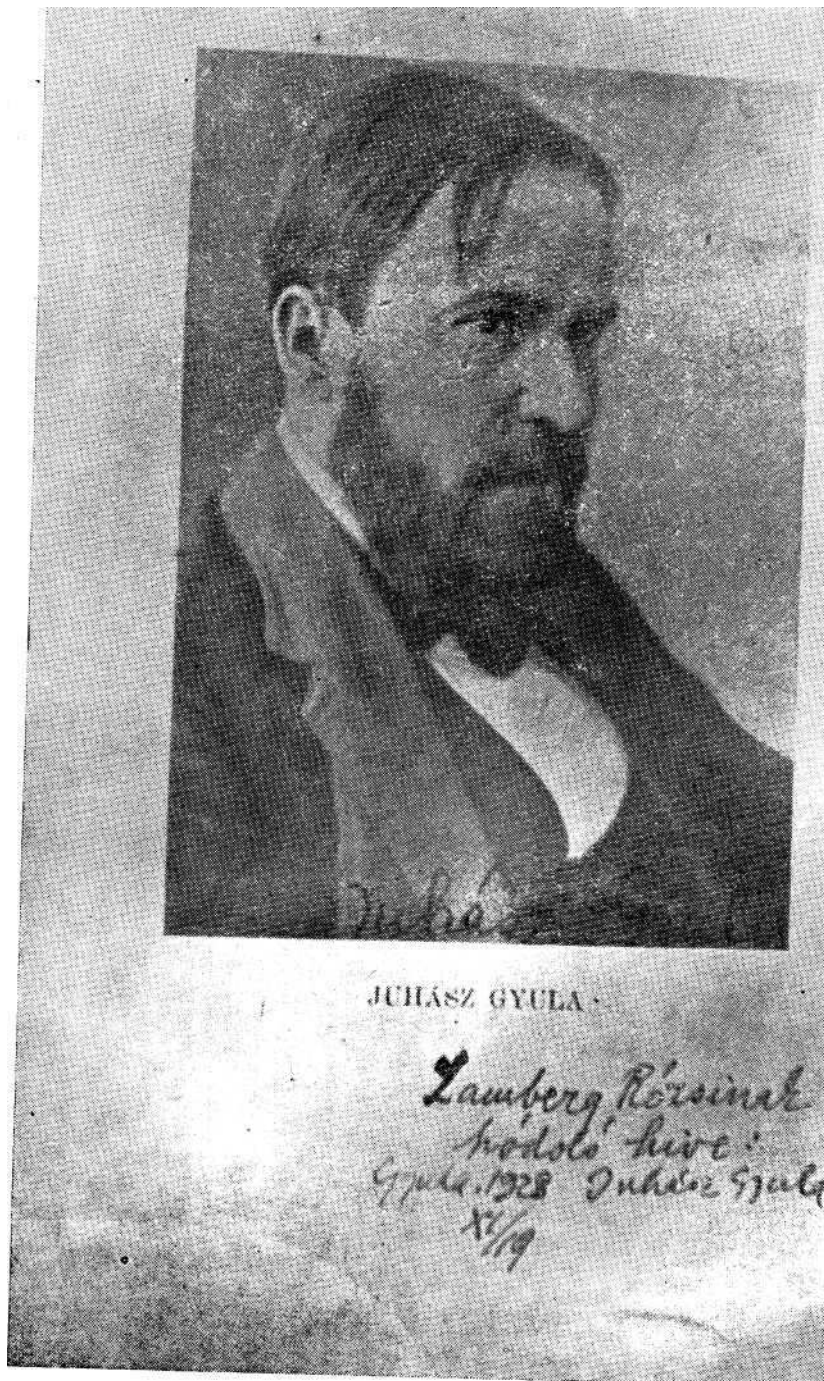
Szerkeszti: Dankó Imre

10.

Lakatos Attila—Péter László

JUHÁSZ GYULA ÉS GYULA

Gyula, 1959

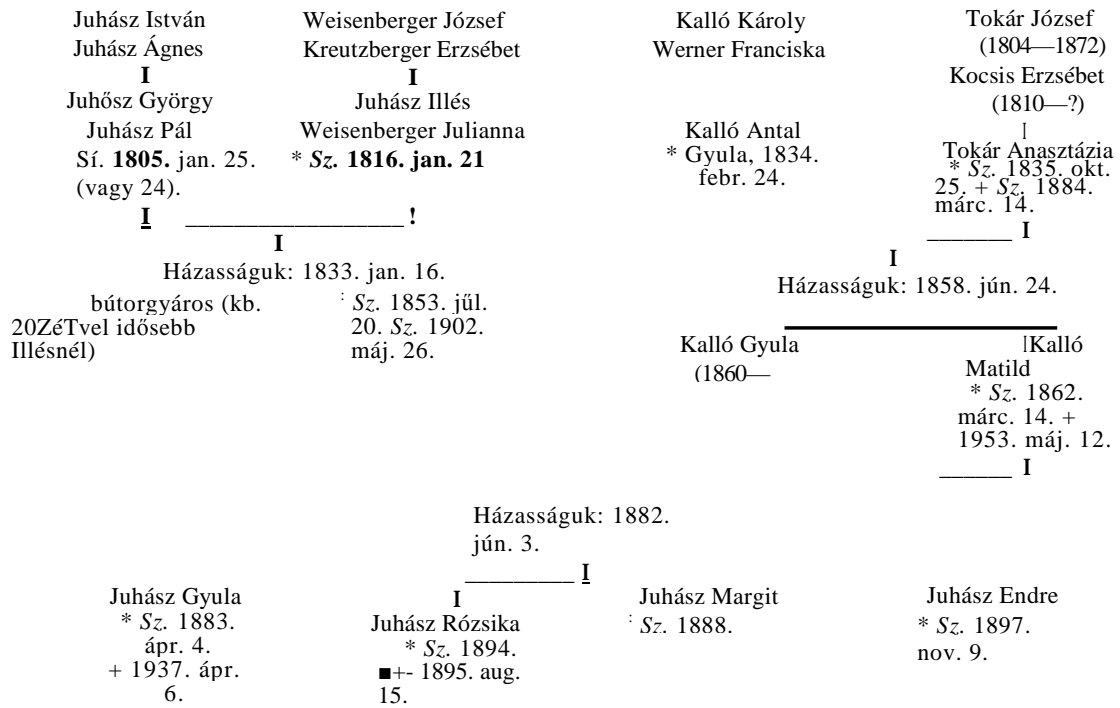
Képünk a TESTAMENTOM c. Juhász-kötetből való: ezt látta el a költő dedikációval Gyulán, az Ady-est alkalmából a vele együtt szereplő Lamberg Rózi számára. Eredetije Lamberg Rózi birtokában van Szegeden.

A magyar irodalom helyi hagyományai kutatásának kettős értelme van. Egyik; hogy irodalmunk nagyjait az egyes magyar városokhoz fűző kapcsolatok, a különféle helyeken való tartózkodásaik részletes föl kutatásával szükségképpen gazdagítjuk életrajzukat, s bármilyen apró mozaikkal, de kiegészítjük életük, tevékenységük, működésük képét. Ezzel — ha kis mértékben is — az irodalomtörténeti kutatást szolgáljuk, s kicsiny, de összefüggéseikkel esetleg még jelentőssé válható adatokkal bővítjük az irodalomtörténet anyagát. A kutatás másik értelme az egyes városok szemszögéből értékelhető: egy-egy jeles magyar egyéniségnek kapcsolata 8 városhoz, a város fiaihoz, megbecsülendő hagyománya a helyi művelődéstörténetnek, ápolandó tradíciója a helyi szellemnek, hiszen — kevés kivétellel — nem véletlenül alakultak ki ezek a kapcsolatok, nem véletlenül jöttek létre a látogatások. « így az írók, költők, művészek helyi kapcsolatai valamiképpen elválaszthatatlanok a genius loci helyben született, autochton eredményeitől, gyakorta szervesen össze is forrtak velük.

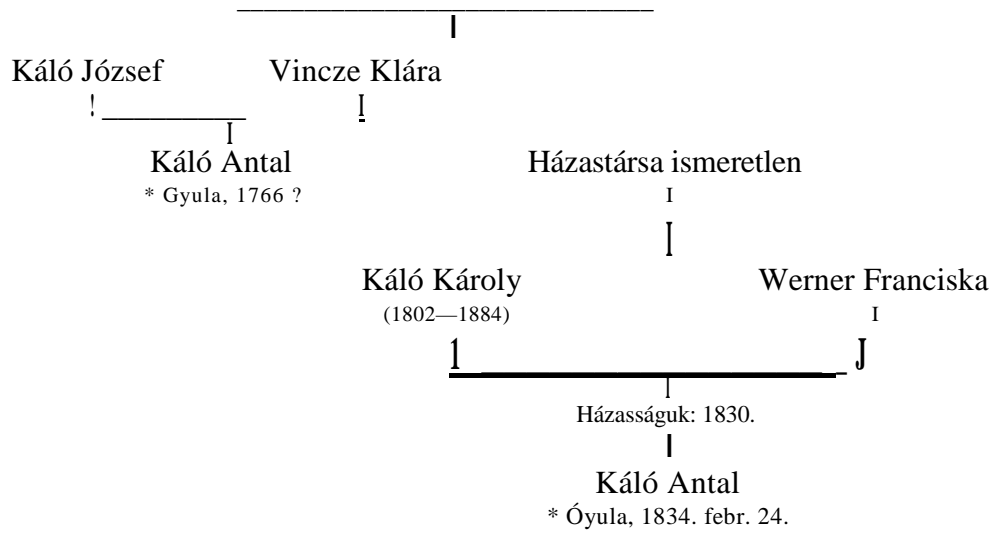
De még abban az esetben is, mint éppen Juhász Gyula gyulai kapcsolatainál fölvázolása során látnunk kell, amikor a véletlennek e kapcsolatok kialakulásában az átlagosnál nagyobb szerepe van, nem érdektelen az ilyen szempontú vizsgálódás, A véletlenek a történelemben gyakran válhatnak utóbb jelképes értelművé, s mint ilyenek az utókor számára intő, tanító, nevelő erejükkel hathatnak. Talán sikerül bizonyítanunk, hogy Juhász Gyula gyulai kapcsolatainak is van olyan szimbolikus értelme, amelynek tudatosítása megéri a fáradságot, amely a költő és e város találkozásaira vonatkozó adalékok föltárásával

1.

Juhász Gyula családfája

A Kálló-ág fölmenői

A Kálló-család gyulai eredete

Kispéter András Juhász-monográfiájában írja a «költőről: »Anyai nagyapja Kalló Antal. »az utolsó magyar }gombkötőmester« Szegeden. Ő nem volt tősgyökeres szegedi, fiatal korában Gyuláról vándorolt a városiba, s ott a palánkon belül, a »gyütmöntek«(között telepedett le.«.l A költő családfájának rendelkezésünkre álló adataiból^ azt is tudjuk, hogy Kalló (vagy .egyres forrásokban Káló) Antal Gyulán született 1834. február 24-én. A gyulai r. kat. belvárosi plébánia anyakönyveiből azután megállapíthattuk, fölmenőinek ^ég néhány adatát (2. sz. táblázat), Érdekes itt a vezetéknev sajátos írásmódja (Káló), továbbá az a megjegyzés, mely szerint a költő jnagyapjának, Kalló Antalnak dédszülei, tehát Káló József és Vincze Klára — nemesek. Ennek főként egy korábbi föltevésünk sorsa szempontjából volt jelentősége. Néhány adat alapján ugyanis fölteleztük, hogy a költő anyai ágon, a Kálló-család révén cigány eredetű. Ez az első pillanatra meghökkentő, de csupán az elfogultak számára sérelmesnek látszó föltelezés nem alaptalan, s bár egyelőre semmi sem igazolta, sőt ellenkezőleg: a gyulai adatok most még ellene szólnak, a további kutatások számára mégis ismertetjük. Néhány véletlen öszevágás hívta föl a figyelmünkét a lehetőségre: egyik özv. Juhász Illésné, Kalló Matildnak az az 1951-ben Katona Irmának elmondott megállapítása, mely szerint a családon belül a kreolbőrűség — mely Juhász Gyulának is jellemző vonása volt — Kálló-örökség.³ A káló szó — bármely szótárból ellenőrizhető — cigányul f e k e t é t jelent, s a Káló vezetéknev mai, un. magyarcigányok közt előfordul. (Pl. Debrecenben.) Továbbá érdekes, hogy Szeged néprajzának tudós megfigyelője szerint a magyarokkal rendre összeházasodó Iszegedi cigányok egyik megbecsült foglalkozása volt a gombkötői.^ S végül még egy: Dankó Pistáról szólván a költő maga említi, hogy a 'neves nótaköltő a Murkáék révén szegről-végről vele is atyaiiságban van.'¹ 1. négy egymást erősítő adalékból az első kettő biztos tény, de lehet véletlen i?. Ami a szegedi gombkötő cigányokat illeti, ez már kevésbé bizonyító erejű, núvel Kalló Antal éppen nem szegedi, hanem gyulai, már pedig Gyulán a cigányok nem voltak gombkötők. Sőt: az a tény, hogy Kalló Antal dédszülei

¹ Kispéter András: Juhász Gyula. Bp. 1955. 11—12. l.

- Katona Irma közlir to:* ^szakdolgozatának összeállítását Péter László helyesbítette és kiegészítette. 2/1. sz. táblázat.

³ Katona Irma: i. m. A szegedi egyetem Magyar Irodalomtörténeti Intézetében.h

⁴ Kovács János: Szeged és népe. Szeged. 1901 122. l

⁰ Juhász Gyula: Örökség. Válogatott prózai írások. Szerk. Péter László. Bp. 1958. 1. köt. 339. l.

nemesek voltak, erősen elvesz a föltevés valószínűségéből, jöllehet önmagában ez sem kizáró ok, hiszen a magyarságba már több nemzedéken át beolvadt Kálók a nemességet valami módon meg is szerezhették. Ami végül a Juhász- említette Dankó-rokonságot illeti, a költő húga szerint ez egészen más jellegű; s nem is a Kalló-ág, hanem az apai ág, a Juhász-család révén jött létre. A költő nagynénje. Juhász Anna ment férjhez a Párizsból hazajött fiatal muzsikuscigányhoz, Murka Istvánhoz; hogy aztán a Murkák hogyan voltak rokonok a "Danitokkal, az már nem ide tartozik.

Az anyakönyvi adatok sajnos igen hiányosak. Káló Károly apjának, Káló Antalnak a házastársát pl. nem tudtuk kideríteni; föltételezhető, hogy azért, mert nem Gyulán kötött házasságot. Juhász Gyula ükapja, Káló Károly születési éve (1766) ugyancsak bizonytalan, mert a bejegyzés nehezen olvasható; mégis ez az évszám valószínű, ha fiának, Károlynak 1802-es születési évét is figyelembe vesszük.

Ennyi mindössze, amit egyelőre Juhász Gyula gyulai őseiről, a Kalló-család fölmenőiről tudunk. Kevés, de abban a reményben bocsátjuk e keveset is közre, hogy a mostanában Gyulán is örvendetesen föllendülőben lévő helytörténeti kutatás során a levéltárak, anyakönyvek és egyéb történeti források bűvárai újabb adatokra bukkannak mégis s ezeket az előzmények ismeretében hasznosan illeszthetik majd eddigi eredményeinkhez.

A Jókai-ünnep

Az ország 1925-ben ünnepelte a nagy magyar mesemondó, Jókai Mór születésének centenáriumát. Juhász Gyula — részben mint a Dugonics Társaság reprezentánsa — szülővárosában is, más városokban (Baja, Szentes, Nagykőrös) is részt vett a helyi jubileumi ünnepségeken. Így jött el a gyulai Jókai-ünnepségre is 1925. március 28-án.

A Békés c. napilap 1925. márc. 25-i számában közölte, hogy Jókai unokája, Feszty Masa, az ismert festőművész részt vesz a gyulai Közművelődési Egyesület Jókai-estjén és ezen »intimitásokat fog elbeszélni a költőkirály életéből . Az ugyanitt közölt részletes műsor szerint az estet a Bűvös vadász c. opera nyitánya vezeti be. utána dr. Lukács Györgynek, a Közművelődési Egyesület dísz-elnökének ünnepi beszéde, majd Balogh Irén szavalata következik, ezután Kohn Dávid »Jókai Gyulám címmel ad (elő, ezt követően a Cigánybáró nagyáriáját mutatják be;, s ekkor kerül sor Feszty Masa elbeszélésére. A következő szám: ünnepi költemény, írta és előadja Juhász Gyula költő«. A műsort a filharmonikus zenekar száma zárja be.

Az előadás napján, március 28-án; a Békés a következő hírt közli:

Juhász Gyula szombaton Gyulára jön. Juhász Gyula, a legkiválóbb élő magyar költő, volt középiskolai tanár, aki Szegeden él, és akinek hazafias, irredenta és elbeszélő költeményeit nemcsak a magyar, de a külföldi lapok is nagy büszkeséggel közlik, szombaton este Gyulára érkeznek, hogy a közművelődési estélyen Jókairól írt nagyszerű odáját maga olvassa fel.

Lapunk szerkesztőjét tegnap fogadta Szegeden, és örömmel jelentette ki, hogy a kultúregyesület meghívását kitüntetésnek tartja, s habár fárasztó körútjáról most érkezett haza, a kedves gyulai közönségért újra útra kél, és szombaton, részt vesz a hirdetett kultúrestélyen. Juhász Gyula író a szombaton esti gyorsvonattal érkezik és itt tartózkodása alatt dr. Palmann Péter ref. lelkes vendége lesz, kinek fiatal éveiben iskolatársa volt. Itt említjük meg, hogy Gyula város közönsége legközelebb Szabó Dezsőt fogja körében tisztelhetni.

A márc. 28-án. szombaton este megtartott (ünnepélyről a Békés szerkesztőjének kérésére maga Juhász Gyula írt beszámolót a Békés 1925. ápr. 1-i számában:

Gyulai Jókai-est

Először voltam most Gyulán, e szép és kedves alföldi városban és egyszerre nagyon megszerettem és egyben meg is csodáltam, mert annyi bensőséges magyar kultúrát találtam itt, annyi megértést és lelkesedést, hogy újra megerősödött hitem Magyarországot föltámasztásában. A város, amely a nagy Dürer .Albertet adta az egész emberiségnek és a nagy Erkel Ferencet a magyar kultúrának, Jókai emlékének áldozott szombaton. A Közművelődési Egyesület, amelynek szervezése dr. Szilágyi László rendőrtanácsos és dr. Gyarmathy Béla, a kedves emlékü Gyarmathy Zsigáné írónő fia érdeme, oly gazdag és magas színvonalú estelivel hódolt a szívesvendős magyar mesemondónak, amely bármely (fővárosi) kultúr-egyesületnek díszére válnék.

És a most szervezett Filharmonikus zenekar, harminc buzgó és kitűnő tagja élén a páratlan zenei kultúrájú és agilitású dr. Kovalszky Róberttel, első bemutatkozásával megmutatta, hogy Erkel városában a zenei élet milyen nagyszerű jövő előtt áll. Mindenki a helyén volt; szabatos és lendületes összjáték hozta ki a klasszikus zene minden ütemét. Dr. Lukács György v. b. t. t., akinek Gyula város művelődése oly sokat köszönhet, ünnepi emlékbeszédében ismét fényes bizonyágát adta ritka sokoldalúságának, emelkedett szellemének. Szónoki mestermű volt ez a beszéd. Jókai nagyságának, nemzeti jelentőségének méltó emléke, formában és tartalomban egyaránt kiemelkedő.

Balogh Irén polgári iskolai tanárnő meleg bensőséggel, az igazi érzés szívből jövő és szívekbe szálló hangjaival tolmácsolta ifj. Wjassics Gyula Mondj mesét Jókai-című hangulatos versét. Feszty Masa, Jókai unokája, aki a nagy magyar romantikus színes és dús fantáziáját örökölte, a fiatal és a legszebb jövőt ígérő festőnő. édesanyja emlékezeit és Keblovszky Lajos pár finom versét olvasta föl bájos közvetlenséggel és mély hatással.

Kohn Dávid, az érdemes publicista igen tartalmas és nagyérdékű reminiscenciákat olvasott fel Jókairól, az emberről és a nagy író gyulai vonatkozásairól.

Aigner Márta az örökértékű Jókai—Strausz operettből, a Cigánybáróból Szaffi nagy áriáját énekelte, tisztán csengő hangon, kiváló muzikalitással és olyan sikerrel, amelyet bármely primadonna megirigyelhetne.

Valóban ünnepi est volt, de még külön és nagyon meg kell dicsérenem a gyulai közönséget, amely ennek az ünnepnek fényét emelte, melegét fokozta odaadó figyelmével, lelkesedésével.

A csonkaország kultúrája győzni fog, ha minden magyar város olyan buzgalommal és szívvel, lélekkel ilpolja a kultúra oltárán a szent tüzet, mint ahogy ezt Gyulán tapasztaltam. Oroszlány Gábor barátom fölkerít, hogy én írjak referádát a gyulai Jókai-estről. Ha ez nem is egészen referáda, inkább az őszinte és mély elragadtatás önkény telén kifejezése, arról én nem tehetek. Magam a legszebb emlékeim közé soroztam be ezt a ieledhetetlenül harmonikus, főlemelő és vigasztaló gyulai estélyi.

Minden bizonnyal a szerkesztő, Oroszlány Gábor fűzte Juhász Gyula cikké
he z a következő megjegyzést: ;

Ez a referáda bizony hiányos, mert a Jókai-est fénypontja: Juhász Gyula író és költő imádságos könyvbe való remek ódája, melyet a szerző maga olvasott fel, kimaradt a mi felkérésünkre írott (beszámoló)ból. De aki ismeri az író egyéniségét, >egyszerűségét és puritánságát, — ezt természetesnek fogja találni. Mi azonban Juhász Gyulát, az élő magyar költők seniorját meleg szívvel köszöntjük és köszönettel tartozunk neki, hogy felkeresett és megszeretett.

Juhász Gyula cikkéből nem az a legérdekesebb kielemezhető, hogy az est valóságos értékeit bizonyára jóval túlbecsülve, a vendég kötelező udvariasságán is túlmenően dicséri a gyulaiak produkcióját, sőt, — a költői vetélkedés látszatát is kerülve — még ifj. Wlassics Gyula nyilván gyöngécske alkalmi költeményét is, aminthogy nem szabad utalásos jelentőséget tulajdonítanunk »a cikk néhány irre-denta jellegű utalásának sem. Az kétségtelen, hogy Juhász Gyulát is mélyen érintette a magyarlakta vidékek elcsatolásaí., s a trianoni békediktátumban — mint sok más haladó elme is — ő is igazságtalanságot látott}, s ennek néhány versében hangot is adott. Ám az ő íltakozása nem azonosult a Horthy-rendszer hivatalos propagandájával: nem irányult más népek ellen, csupán a magyar történelem éa kultúra emlékeit ápolta e versekben is. Ami Juhász Gyula e cikkéből elsősorban érdekes, az az, hogy ennek negatív bizonyága szerint a költő minden bizonnyal nem tudott őseinek, családjá Kálló-ágának gyulai származásáról\ ha ugyanis tudott volna, egészen bizonyosra vehetnénk, hogy cikkében megemlékezett volna róla.

Az estről egyébként a Békésmegyei Hírlap ápr. 2-i száma is megemlékezett. »Fényesen sikerült a filharmonikus zenekar bemutatkozása« c. cikke a költő szerepléséről ennyit írt: >Juhász Gyula rokonszenves alakja tűnt fel ezután a dobogón, aki erre az alkalomra írott, gyönyörű költeményét olvasta fel.« Érdekes, hogy a tudósításokból nem tudjuk megállapítani, mi |volt a címe Juhász Gyula versének. A centenárium alkalmából ugyanis a I költő három — egymással különben bizonyos fokig összefüggő — ódát is írt, >Jókai«, »Ének Jókairól« és »Hódolat Jókainak« címmel. Nem tudjuk, ezek közül melyiket olvasta föl Gyulán.

Érdekes epizódja még a gyulai Jókai-estnek Feszty Masa és a költő találkozása is. Juhász Gyula ugyanis Tájkép« című versét** a kitűnő festőnő egyik ké-

6 Először az Új Idők 1924. dec. 7-i számában, mlajd a Délmagyarország .1925. okt. 11-i számában jelent meg.

pérről írta, melyet 1924-ben, a | budapesti Iernst-múzeum kiállításán látott. A versei »Feszty Masának hódolattal« ajánlással közölte még személyes találkozásuk előtt. A találkozásra éppen Gyulán került isor. Feszty Masa erről nemrégiben a következőket írta: ?

Életemnek egyik megbocsáthatatlan hanyagsága, mondhatnám: akkori fiatal, kicsit elkapott. • külsőségekre néző életemnek hanyagsága, lé-hasága, hogy többször nem találkoztunk.

Jókai ünnepen voltam Gyulán, 25-ben, a centenárium alkalmából. Felolvastam emlékeimet. Rengetegen voltak, sok, sok ember mutatkozott be az ünnepség végén és sokat mutattak be. köztük — Juhász Gyulát is. Melegen, közvetlenül, tisztelettel, szeretettel nézett reám és szorította meg a kezemet. Örültem, hogy megismerem. Megköszöntem a nyersét, de hagytam, hogy új gratulációk elsodorják!— kis, jelentéktelen, talán szebb ruhás, fölényesebb modorú emberkék, őt a szerény, rögtön visszahúzó Nagy Embert, — a költőt.

Későbbi életemben hányszor, de hányszor eszembe jutott (mikor már elmélyültebb lett a lelkem s lepergett rólam a sok külsőség és hiúság), hányszor eszembe jutott, hogy jóvá kellene tenni, írni kellene neki: ne haragudjon! De hol idő nem volt, hol papíros nem Volt kéznél, — teltek >az évek, s egyszerre azt hallottam, késő.

Az Ady-ünnep

A gyulai Közművelődési Egyesület meghívására Juhász Gyula és két N szegedi színész Ady-esten szerepelt 1928. november 19-én Gyulán. A műsor folyamán Juhász Gyula Adyról beszélt, Verő István szegedi színművész Ady-verseket szavalt, Lamberg Rózsa szegedi színésznő pedig Reinitz Béla Ady-dalaiból mutatott be néhányat.

A költő meghívásában Vermes Ernőnek és Úr Györgynek, a költő barátainak jelentős szerepük volt. Vermes 1919-ben került Aradról Szegedre, onnan Makóra, majd 1927-ben Gyulára. Mindenütt liberális, ellenzéki újságokat szerkesztett; Gyulán ő volt a Békésmegyei Hírlap szerkesztője. Úr György, aki Szegeden szintén újságíróvája volt a költőnek, a gyulai Közérdek c. lapot szerkesztette ebben az időben.

Az Ady-est hírlapi visszhangja igen tanulságos.'

A Békés nov. 21-i számának tudósítása bevezetőül Ady ellen foglal állást; elismeri ugyan »izmos tehetségét«, de a korszak uralkodó konzervatív fölfogásának megfelelően rosszalón állapítja meg, hogy e tehetséget »az élet vagy a fékezhetetlen temperamentum olyan eszmék szolgálatába állított, melyek a nemzeti lét alapjait döngették és a társadalom olyan rétegébe sodródott, amelynek soha nem volt egyet-

? Kérésünkre Juhász Gyula barátja, dr. Domokos László ^sz 1882.) megkérdezte Feszty Masát a dedikáció keletkezése felől. A festőnő (sz. 1894.) 1958. szept. 28-án Domokoshoz írott levelében válaszolt; a levelet a szegedi egyetem Magyar Irodalomtörténeti Intézetének Kisény-gyűjteményében, a többi Juhász-relikvia között őrizték.

len közös gondolata és érzése a –magyarsággal-. Ilyen szemlélet természetesen nem érthet egyet Juhász Gyula értékelésével sem. »Éppen ezért — írja a lap ismeretlen cikkírója — még most nem tudjuk aláírni a tegnapi Ady-est kiváló előadójának, Juhász Gyulának azt a (megállapítását, hogy Ady bevonult a nemzet éa az ifjúság szívébe, mint a legmagyarabb és legvallásosabb költő. Tíz esztendő nagyon kevés ilyen megállapításhoz. Várjunk egy keveset...«⁸ A műsor ismertetése során a tudósító még ezeket írja: i»Tapssal és éljenzéssel fogadta az est közönsége Juhász Gyulát, a mostani költők egyik legkiválóbb alakját. Jellemzése, amit Ady költészetéről' adott, nagyon érdekes volt, s elmélyedő tanulmányon alapul. Kortársa és barátja volt Juhász a , tragikus i sorsú Adynak, aki szerinte új eszmei tartalmat hozott a költészetbe, új és mégis ősidőig visszanyúló ritmikus zengést honosított meg az irodalomban. A magyarság [demokráciájáért küzdő, lángoló költő, magyar és vallásos, aki ott él ,m(ár <a nemzet ifjúságának szívében«.

S még hozzátette: »Előadását nagyon (szíves és szeretetteljes tapsokkal ünnepelte hallgatósága;. Egyébként a tudósításból kiderül, hogy az esten elhangzott Juhász Gyula verse, a »Testamentom« is.

A Békésmegyei Hírlap ugyanaznapi cikke^ a ^műsor ismertetése után először csak említést tesz a költőről: j»Juhász Gyula, az élő magyar költőgárda legnagyobb lírikusa, az ő közvetlen, lebilincselő modorában szabadelőadást tartott Ady Endréről^:. Két bekezdéssel lejjebb tér vissza Juhász előadására: »Várakozás teli percek után Juhász Gyula lépett a | dobogóra., és elmondta költői magaslatocon járó, klasszikusan tömör és Ady költészetének minden jellegzetességére kiterjeszkedő tanulmányát kortársáról, fegyvertársáról és költőtársáról, Ady Endréről. Juhász Gyula előadása ezúttal nélkülözte azt a tőle megszokott könnyedséget, amellyel annyi kellemes percet szerzett hallgatóinak. Mélyen szántó és szívekbe markoló volt minden részében, amint a félreértett és a sokszor megtagadott költő nagy akarását, fájdalmas vergődését és mindenkor, (mindenben, (még botlásaiban is .színtiszta magyarságát és haza- és fajszeretét (jellemzte. A költői szárnyalású, minden lelket lenyűgöző beszédnek szavait mohón itták a szépségekre szomjas fülek és percekig zúgott az elismerés tapsvihara, amikor Juhász Gyula felállt és eltávozott a pódiumról«.

A korabeli vidéki zszurnalisztika sajátos, kissé patétikus és az ellenforradalmi korszak terminológiájától is megfertőzött stílusa nem sokat árul el Juhász Gyula beszédének tényleges tartalmából, Ady-értékeléséből. De hiszen Juhász számos cikkéből, verséből ismerjük Ady nagyságáról és jelentőségéről alkotott fölfogását. így tudjuk, hogy benne következetesen a magyarság cs a haladás forradalmas poétáját ünnepelte. Előadásának sikere tehát egészen bizonyosan az igazi, a helyes Ady-kultuszt erősítette Gyulán, az igazi Ady megismerésének magvetője volt, ebben

s ⁸ Ady-Est, A Gyulai Közművelődési [Egyesület emlékinnepe 1928. nov. 19. Békés,

1928. nov. 21.

9 A Közművelődési Egyesület Ady-estje. Eéékésmegyei ,Hírlap, 1928. nov. 21.

a városban. A Közérdek november 25-i számában Sch. J. beszámolójából¹⁰ idézzük még ezeket a sorokat: »Fegyver- és kortársra, Juhász Gyula költő, előadásában az Ady-rajongókban felújította, nem ismerőseivel, gáncsolóival megismertette a hagy költő életét, (egyéniségét, lelki világát. Előadása nyomán Adyt tanulmányozva meg kell hajolni nagysága előtt. Juhász Gyula előadásáért csak hálások lehetünk. Az előadás nyomán fakadt tapsvihar elismerésünknek csak múló jele. kövesse ezt a hő vágy — Ady Endrét igazán megismerni«. Valóban, ebben kell látnunk Juhász Gyula gyulai Ady-előadásának legnagyobb jelentőségét. S ez az amiben Juhász Gyula utolsó gyulai látogatása szimbolikussá nő, úgy, amint bevezetőül már említettük: Gyula városában Ady legnagyobb propagandistája éppen Ady harcostársa és barátja, az ő költői örökségének hűséges híve, s az Ady-utód forradalmi költőnek. József Attilának tanítómestere: Juhász Gyula volt. Büszke lehet erre a város, amelynek (számára) a jövőben Ady emlékének össze kell fornia Juhász Gyula emlékével is!

A gyulai Ady-ünnepről Juhász Gyula üdvözlőlevelet (írt »az Édesnek«, Ady Endre édesanyjának, aki ekkor másik fiánál, Ady Lajosnál, a 'debreceni tankerület főigazgatójánál vendégeskedett. Juhász Gyula üdvözlőlapja így szól:¹¹

A legszeretőbb és legszeretettebb anyának rajongó köszöntését küldi a gyulai Ady-ünnep alkalmából:

Juhász
Gyula

Ez a szép dokumentum zárja Juhász [Gyula gyulai kapcsolatainak történetét.

10 Úr György szerint Schreier Jolán tanárnő.

11 A zilahi volt református Wesselényi-kollégium, a mostani Ady Endre közv?-iskola gyűjteményében őrzött kéziratot Varga József közölte (Beszámoló romAfí'i '11--:--mányutamról. A MTA nyelv- és irodalomtudományi osztályának közleményei. IZZI 7 \:t. 453. 1.), de a postabélyeg kqltét, tévesen olvasta: nem 1929, hanem 28 a helyes. t:-hi'. :|z egész így szól: »G,y!líla,, 928. nov. 20.« A címzés: »Ady Lőrincné nemzetes assztnynak. Ngs. Ady Lajos főigazgató címén, Debrecefn«.

A Gyulai Erkel Ferenc Múzeum Kiadványai tudományos igényű és ismeretterjesztő céllal Gyula és környéke régészeti, helytörténeti, néprajzi, képző- és iparművészeti, valamint természettudományi kérdéseivel foglalkoznak.

Megjelentek:

1. Banner János- Régi kutatók — új feladatok. (A gyulai múzeum kilencven éve).
Ára 3 Ft. (Elfogyott)
2. Hunya Sándor. Adatok a tanácsköztársaság gyulai történetéhez. Ára 5 Ft. (Elfogyott)
- 3—4. Erdős Kamill. A Békés megyei cigányok. (Cigánydialektusok Magyarországon).
Ára 0 Ft. (Elfogyott)
5. Hanzó Lajos: Feudalizmuskori árútermelés és iparfejlődés Békés megyében.
Ára 4 Ft.
6. Szűcs Sándor: Békési históriák. Ára 4 Ft. (Elfogyott)
7. Nagy Gyula. Adatok Doboz gabonatermesztéséhez.
Ára 5 Ft.
- 8—9. Dankó Imre: A Körösköz-bihari hajdúság. Ára 10 Ft.
10. Lakatos Attila—Péter László: Juhász Gyula és Gyula. Áb& 4 Ft.

Előkészületben:

Dankó Imre—Korek József: Kötegyán.
Csatári Dániel: Dr. Veress Endre emlékezete.
Csákabonyi Kálmán: Békés megyei boszorkányperek.
Dorogi Márton: Adatok a szarvasi szűcsmesterséghez.
M. Implom Klára: Sarkad helynevei.
Szabó Ferenc: Dologház Gyulán 1846—67.
Dankó Imre: Szakái Lajos.
Hanzó Lajos: Az örökváltság kérdése Békés megyében.
Szűcs Sándor; Barangolások Békésben. j .
Erdei Ferenc—Parádi Nándor.- A gyulai ivar restaurálása, a gyulai várásatások.
Dankó Imre: Körösladány népelete.
Implom József: A gyulai csizmadia cég. \
Szerdahelyi István: Gyula oktatástörténete.
Orosz László: Pálffy Albert.
Déthsy Mihály A gyulai veduták kérdése. !
Dankó Imre: Gyula bibliográfiája.
M. Kiss Pál Jankó János.
Sólymos Ede: A Fehér-Körös halászata.

Az egyes füzetek ára a terjedelemtől függően 3—8 forint lesz. Múzeumunk minden barátja számára kedvezményes előfizetéssel lehetővé tesszük, hogy az első, illetőleg a második tíz számot, 30 forintért kapják meg, ha a 30 fopint előfizetési díjat a 513—504 számú csekkszámára befizetik (számlatulajdonos: Múzeumbarátok Köre, Gyula). Előfizetőink az egyes füzeteket a megjelenés sorrendjében postán kapják meg.